

### دانشكدهي مهندسي كامپيوتر

راييز ۱۳۹۶ CE-40443

# شبکههای کامپیوتری \_ تمرین دوم

موعد تحویل: ساعت ۲۳:۵۹ ـ ۱۷ آذر

استاد: دکتر جعفری

### ۱ مقدمه

هدف از این تمرین، آشنایی با پروتکل TCP و پیادهسازی نمونهای نسبتا ساده از ویژگیها و سازوکارهای مورد استفاده در این پروتکل است. این تمرین از دو بخش عمده تشکیل شده است.

بخش اول مربوط به پیاده سازی ساختار برقراری ارتباط ۱ ، تعامل و قطع ارتباط توسط دو سیستم (میزبان) ۲ در دو سوی ارتباط است. بخش دوم به نحوه ارسال و پیغامهای کنترلی، و از همه مهمتر بر روی کنترل ازدحام ۳ تمرکز دارد.

# ۲ پیشزمینه

در این بخش درباره پروتکلهای لایهی انتقال ۴ بهویژه TCP/IP و مفاهیم ازدحام توضیح داده خواهد شد. در صورتی که این اطلاعات برای شما بدیهی است، میتوانید این قسمت را رد کرده و از بخش بعد ادامه دهید.

## ۱.۲ یروتکل TCP

IP پروتکل کنترل انتقال  $^{0}$  یا به اختصار TCP ، یکی از پروتکلهای مطرح لایه انتقال به حساب می آید که بر روی پروتکل  $^{2}$  در لایه سوم یعنی شبکه  $^{3}$  قرار میگیرد.  $^{4}$  Tish با پکتها سر و کار دارد. این در حالی است که TCP سازو کاری فراهم آورده تا دو میزبان یک ارتباط را شروع کرده و جریانی از داده را با اطمینان از رسیدن، صحت و ترتیب درست پکتها مبادله

Connection \

End-host<sup>\*</sup>

Congestion Control\*

Transform Layer\*

Transmission Control Protocol $^{\Diamond}$ 

Internet Protocol<sup>9</sup>

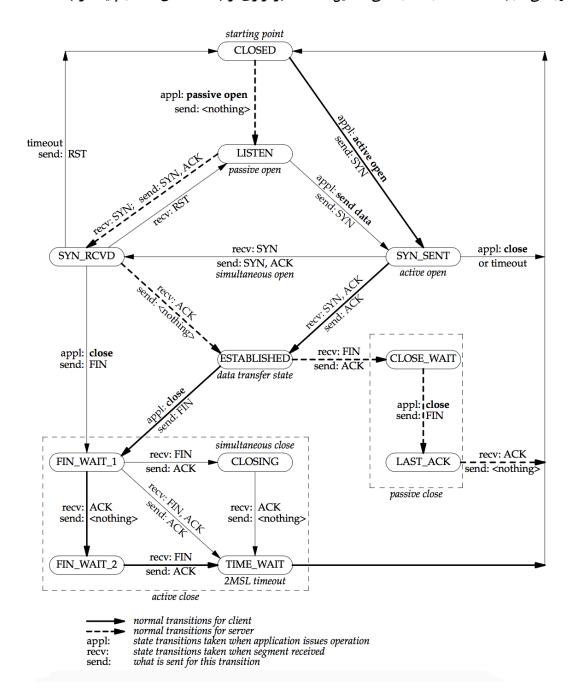
Network Layer

<sup>^</sup>مدل هفت لایه OSI شبکه، مدلی مفهومی از لایههایی است که دو یا چند سیستم از طریق آن به یکدیگر متصل میشوند.

کنند. برنامههای بسیاری مانند شبکه جهانی وب، پستهای الکترونیکی یا برنامههای انتقال فایل از ترکیب IP/TCP به دلیل همین اطمیان استفاده میکنند. از طرفی دیگر، چون این سازکار بررسی موجب تاخیر می شود، دسته دیگری از برنامهها که بر درستی کامل داده پافشاری نمیکنند از پروتکل دیگری به نام UDP بهره برده که سرعت بر درستی اولویت دارد. در ادامه به برخی از ویژگیهای اصلی TCP می پردازیم.

## ۲.۲ شروع و پایان ارتباط

به طور کلی، ارتباطات TCP از ۳ فاز اصلی تشکیل شدهاند: برقراری ارتباط، انتقال داده و پایان ارتباط



این قسمت با تبادل ۳ پیغام به صوت 3-way Handshake صورت میگیرد. این ۳ پیغام عبارت است از SYN/ACK، SYN این قسمت با تبادل ۳ پیغام به صوت 3-way Handshake صورت میگیرد. این ۳ پیغام باز شروع کننده ارسال میکند.برای ACK که دو پیام از شروع کننده ارتباط به دیگری ارسال میشود و یک پیام را دیگری برای شروع کننده ارسال میکند.برای اتمام ارتباط، یک handshake مرحله ای بین دو طرف ارتباط مبادله میشود ( FIN ، ACK ، FIN ) در بالا تصویری از نمودار حالت ۹ یک ارتباط TCP آمدهاست،

## ۳.۲ انتقال داده و مدیریت ازدحام

اطلاعات مربوط به پروتکل و این بخش در کلاس درس توضیح داده شده است. همچنین برای اطلاعات بیشتر، میتوانید به اسلایدها، پیوند ۱ و پیوند ۲ مراجعه کنید. به علاوه در طی کلاس حل تمرین توضیحات بیشتر خواهد شد.

### ۴.۲ بستههای TCP

در این تمرین از شما خواسته شده قطعه مربوط به لایه انتقال بسته ۱۰ ها را پیادهسازی کنید. این بدین معناست که باید بارداده ۱۱ و سرآیند TCP را به درستی پر کنید.

سرآیند پروتکل TCP به شکل زیر است:

														1	ГСР	Head	ler																
Offsets	Octet	0							1								2							3									
Octet	Bit	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23												24	25	26	27	28	29	30	31												
0	0	Source port Destination port																															
4	32	Sequence number																															
8	64	Acknowledgment number (if ACK set)																															
	96					R	Reserv	ed	С	E	U	A	P	R	S	F																	
12		[	Data offset				0 0 0	N S	W	С	R	С	S	S	Y	Ι		Window Size															
										R	Е	G	K	Н	Т	N	N																
16	128	Checksum Urgent pointer (if URG set)																															
20	160	Options (if data offset > 5. Padded at the end with "0" bytes if necessary.)																															

معنای هر فیلد از این سرآیند را میتوانید از این پیوند مطالعه کنید. همچنین نحوه پر کردن فیلدهای این سرآیند در این تمرین، در قسمت سناریو آمده است.

State diagram<sup>4</sup>

Packet\.

Payload 11

## ٣ سناريو

به طور خلاصه شما باید در این تمرین TCP و به ویژه ازدحام را از دو منظر فرستنده (sender) و گیرنده (receiver) پیادهسازی کنید. هر دو نیز در ارتباط خود سه فاز مختلف را میگذرانند.



فرستنده، شروع کننده و پایان دهنده ارتباط است. فرستنده درخواست برقراری ارتباط را می دهد و پس از مبادله سه بسته ۱۲ی اولیه، سپس پیام را به بسته هایی تقسیم کرده و شروع به ارسال بسته های داده و دریافت بسته ی می کند. در انتها وقتی از رسیدن آخرین بسته ی داده اطمینان حاصل کرد (یعنی ACK آن را دریافت کرد)، فاز سوم پایان دادن به ارتباط را آغاز می کند و به ارسال و دریافت بسته های FIN و ACK مربوط به آن می کند و در آخر پایان می یابد.

گیرنده پس از دریافت درخواست برقراری ارتباط (بسته SYN) باقی مراحل Handshake را انجام میدهد. پس از اتمام موفقیت آمیز این فاز، به ازای دریافت بستههای داده، بسته ACK مناسب را برای فرستنده موردنظر ارسال میکند. در انتها، منتظر فرستنده مانده تا فاز انتهایی بستن را آغاز کند و چهار بسته آن مبادله شود و برنامه پایان یابد.

در ادامه به برشمردن نكات مربوط به ساختار بسته ها مي پردازيم:

# ١٠٣ ساختار بستهها

تمامی بسته ها حاوی یک بخش سرآیند هستند که طول پیش فرض سرآیند TCP را دارد.۱۳ بسته هایی که حاوی بخشی از داده مورد نظر برای انتقال هستند، بارداده ۱۱ به طول حداکثر یک ۱۵MSS دارند. بسته هایی که داده ای ندارند و تنها نقش بسته های کنترلی FIN ، SYN ، ACK یا ... را دارند نیز تنها از یک سرآیند تشکیل شده اند و بارداده ای ندارند.

نکته: این امکان وجود دارد که در آخرین بسته حاوی داده، بارداده کمتر یک MSS باشد.

# ۲.۳ سرآیند بستهها

- همانطور که پیش تر گفته شد، سرآیند بسته ها بخش اختیاری ( Options ) را ندارند.
- مقدار مربوط به شماره پورت مبدا و مقصد، همان طور که واضح است باید حاوی عدد پورت ارسال کننده و دریافت کننده ی بسته باشد. این مقدار یک عدد ۱۶ بیتی بدون علامت است.

Packet 17

۱۳ یعنی سرآیند بسته های ما بخش Options را ندارند.

Pavload 15

Maximum Segment Size 10

- مقدار Sequence number از 0 تا  $2^{32}-1$  میتواند باشد و سه حالت دارد:
- ۱. در صورتی که بسته از سمت گیرنده ارسال شده باشد، صفر است. در غیر این صورت:
- ۲. در صورتی که پرچم ۱۶ میداردهی شده باشد، مقدار این فیلد، یک مقدار اولیه از تصادفی است.
- ۳. در صورتی که پرچم SYN صفر باشد، این فیلد حاوی یک مقدار افزایشی<sup>۱۷</sup> نسبت به مقدار اولیه (حالت قبلی)
   است که به شماره هر سگمنت زیاد می شود. ۱۸
- مقدار Acknowledgement number نیز از 0 تا  $1-2^{32}-1$  میتواند باشد. در بسته هایی که پرچم Acknowledgement number بسته بعدی که منتظرش هستند، می باشد و برای باقی بسته ها مقدار صفو را دارد.
  - در میان پرچمها، پرچم ها، پرچم CWR ، ACK ، FIN ، SYN را درست مقداردهی کنید و باقی پرچمها را صفر بگذارید.
    - مقدار Window size را اندازه پنجره ارسال فرستنده (۱۶ بیت بدون علامت) مقداردهی کنید. ۱۹
      - فیلد Checksum و Data offset را طبق روشی که در TCP محاسبه می شود، مقداردهی کنید.
        - قسمت Urgent pointer صفر بگذارید.

#### Checksum

در RFC793 آمده است که:

The checksum field is the 16 bit one's complement of the one's complement sum of all 16-bit words in the header and text. If a segment contains an odd number of header and text octets to be checksummed, the last octet is padded on the right with zeros to form a 16-bit word for checksum purposes. The pad is not transmitted as part of the segment. While computing the checksum, the checksum field itself is replaced with zeros.

شما نیز باید طبق آن checksum را محاسبه و چک کنید. تنها در نظر داشته باشید، از آن جا که در تمرین سرآیند IP نداریم، نیاز نیست سرآیند TCP و بارداده را درنظر بگیرید.) نداریم، نیاز نیست سرآیند pseudo-TCP حاوی اطلاعات IP بسازید.

## ۳.۳ ارسال داده

در روند ارسال داده، در ابتدا نرخ ارسال داده و اندازه پنجره ازدحام ۲۰ یک MSS است و تا زمانی که ارسال داده و دریافت بدون خلل و به طور درست انجام گیرد، این اندازه به طور نمایی تا حداکثر اندازه پنجره افزایش مییابد. به این فاز

Flacile

Incremental \v

اپس از  $1-2^{32}$  عدد 0 میآید.

۱۹ در رابطه با این Sliding window و نحوه مقداردهی این فیلد، در کلاس حل تمرین توضیحات لازم داده خواهد شد.

Congestion window Y

Slow Start می گویند. برای اطلاعات به این پیوند مراجعه کنید.

در حین ارسال ممکن است دو مشکل رخ دهد: Timeout یا Timeout در حین ارسال ممکن است دو مشکل

اگر بسته ای timeout شود، یعنی ACK آن نرسد یا آنقدر دیر برسد که از زمان timeout که دو برابر Round Trip Time است، بگذرد، بسته موردنظر بازارسال<sup>۲۱</sup> می شود و اندازه پنجره ارسال به یک MSS بازنشانی می شود. سپس تا نصف اندازه پنجره قبل از رخ دادن timeout به طور نمایی افزایش می یابد و بعد به طور خطی زیاد می شود.

در صورتی که Triple duplicate acknowledgement رخ دهد، یعنی سه بار بسته محکل تکراری توسط گیرنده ارسال شود (در کل ۴ بسته با شماره محکل یکسان)، بسته مورد نظر باز ارسال می شود و همچنین نرخ ارسال نصف مقدار کنونی شده و از این به بعد به صورت خطی زیاد می شود.

در این تمرین، حداقل اندازه پنجره ۱۸M۸ و حداکثر اندازه آن نیز به عنوان آرگومان ورودی در ابتدای برنامه مشخص می شود. در تقسیمات برای اندازه پنجره، اعداد را رو به پایین گرد کنید. (طبیعتا اندازه از ۱ کمتر نخواهد شد.)
همچنین در تمرین، مقدار Maximum Segment Size برای بارداده را ۱۴۸۰ بایت در نظر بگیرید.

نکات زیر را برای دریافت بسته ها و ارسال ACK از سمت گیرنده را رعایت کنید:

- اگر گیرنده بستهای جلوتر از آنچه انتظارش را میکشید را دریافت کرد، باید آن را ذخیره و بافر کرده تا در زمان مناسب از آن استفاده کند.
  - همچنین نیاز نیست در صورت دریافت بستههای قدیمی تر گیرنده ACK تکراری ۲۲ به گیرنده ارسال کند.
    - پنجره ارسال در صورت دریافت ACK درست جلو میرود و بسته جدید ارسال میکند.
- در صورتی که فرستنده Duplicate ACK را تشخیص داد و عملیات بازارسال پنجره را انجام داد، تا زمانی که Duplicate ACK درست را دریافت نکرده یا چندباره Duplicate ACK تشخیص درست را دریافت نکرده یا چندباره بیاده نباید بسته جدیدی ارسال کرده یا چندباره بیاده نباید بسته جدیدی بیاده بیاد
  - بازارسال پنجره به یکباره انجام می شود. پس زمان ارسال بسته های آن و مقدار فیلد Window Size یکسان است.

#### Timeout 4.4

مقدار timeout دو برابر RTT است. برای محاسبه زمان RTT در ابتدا به شما عددی پیش فرض داده می شود. پس از آن برای محاسبه  $(\alpha=0.125)$  از فرمول زیر استفاده کنید و عدد محاسبه شده را به سمت بالا گرد کنید. ( $\alpha=0.125$ )

 $EstimatedRTT = (1 - \alpha).PreviousEstimatedRTT + \alpha.SampleRTT$ 

برای بروز رسانی مقدار RTT تنها ACK هایی را در نظر بگیرید که به درستی و بدون خللی دریافت شدهاند.

Retransmit \* 1

Duplicate\*\*

## ۴ پیادهسازی

تمامی ارسال و دریافت بسته ها و سیگنال ها در این تمرین از طریق فایل های fifo صورت میگیرد. به این شکل که هر قسمت برای دریافت، یک فایل fifo داشته و از آن میخواند و بخش دیگر در آن فایل مینویسد. ۲۳ با دستور زیر (تحت bash) می توان یک فایل fifo ساخت. ۲۴

makefifo <NAME>

#### ۱.۴ مقدمه

به طور طبیعی، کافیست که فرستنده و گیرنده در فایلهای یکدیگر بنویسند. همچنین فرستنده از طریق یک فایل fifo دیگر سیگنال زمان را دریافت میکند (مشابه STDIN) ولی به دلیل آنکه ارسال و دریافت بستهها به طور عادی کاملا خودکار و غیرهمزمان ۲۵ اتفاق میافتد، نمی توان آن را به راحتی مورد آزمایش قرار داد. به همین دلیل، در این تمرین، عامل سومی را درنظر میگیریم که به طور خلاصه، وظیفهی کنترل جریان داده را بر عهده دارد. در ادامه، این عامل میانی را، میانجی مینامیم.

### ۲.۴ فرستنده

فرستنده مسئولیت ارسال یک پیام را دارد\_که در این تمرین یک فایل دلخواه است. یک فرستنده با دستور زیر اجرا می شود: /send <SENDER PORT> <RECEIVER PORT> <INIT RTT> <MAX WINDOW> <FILE PATH>

- آرگومان SENDER\_PORT شماره يورت فرستنده و آرگومان RECEIVER\_PORT شماره يورت گيرنده
  - آرگومان FILE\_PATH آدرس مطلق۲۶ فایل ارسالی
- آرگومان INIT\_RTT ، همان زمان RTT اولیه پیش فرضی است که برای محاسبه Timeout مورد استفاده قرار میگیرد.
  - آرگومان MAX\_WINDOW حداكثر سايز پنجره ارسال است.

با اجرای فرستنده، دو فایل fifo با نامهای زیر ساخته می شود. فرستنده از این دو فایل به ترتیب برای دریافت بسته و کنترل زمان استفاده می کند.

sender\_<SENDER\_PORT>\_data.pipe
sender <SENDER PORT> time.pipe

۲۳ فایلهای fifo در واقع یک خط لوله مشخص اسمدار (Named Pipeline) هستند.

https://linux.die.net/man/3/mkfifo<sup>۲۴</sup>

asynchronous ۲۵

Absolute path \*\*

#### زمان

پس از اجرا، فرستنده باید همواره آماده دریافت دستور زیر درفایل sender\_<SENDER\_PORT>\_time.pipe خود باشد:

tick

این دستور، حکم سیگنال کلاک ساعت برای بروز رسانی زمان را دارد. با هر بار وارد شدن آن، زمان فرستنده، یک واحد جلو میرود. در نتیجه، زمان به طور قطعی<sup>۲۷</sup>، نه توسط زمان محلی سیستم میزبان، بلکه توسط تستها کنترل میشود.

#### بستهها

فایل فرستنده، که از آن میخواند، sender\_<SENDER\_PORT>\_data.pipe و فایلی که در آن مینویسد (در واقع فایل بخش میانجی مسیر رفت) نیز forwardnet\_data.pipe نام دارد.

خواندن و نوشتن بسته ها در فایل ها تماما به صورت network-endian و بایتی (rb, wb) صورت می گیرد. همچنین از آنجایی که طول بسته ها مشخص نیست، هر فرآیند خواندن/نوشتن در دو مرحله انجام می گیرد:

۱. ابتدا طول بسته مورد نظر در قالب عددی ۴ بایتی به قالب network-endian نوشته/خوانده می شود.

۲. سپس، خود بسته نیز در قالب تعدادی بایت نوشته/خوانده می شود.

#### خروجي

در صورتی که گیرنده با شماره پورت مورد نظر در حال اجرا نبود، فرستنده باید در خروجی STDOUT خود پیغام زیر را چاپ کند:

sending host <SENDER\_PORT>: no receiving host <RECEIVER\_PORT> is available.

با آغاز شدن ارتباط (ارسال اولین بستهی SYN ) پیام زیر پیغام زیر در خروجی STDOUT فرستنده چاپ شود.

sending host <SENDER\_PORT>: is running...

پس از پایان یافتن اجرای فرستنده نیز پیام زیر پیغام زیر در خروجی STDOUT فرستنده چاپ شود.

sending host <SENDER\_PORT>: is terminated.

مشخص است که برای برقراری ارتباط، گیرنده پیش از فرستنده اجرا میشود و به نوعی کارگزار به حساب میآید.

Deterministic

### ۳.۴ گبرنده

گیرنده دادهای که فرستنده ارسال میکند را دریافت میکند. یک گیرنده با دستور زیر اجرا میشود:

./receive <RECEIVER\_PORT>

#### بستهها

گیرنده بستهها را از فایل receiver\_<RECEIVER\_PORT>\_data.pipe خوانده و در فایل netbackward\_data.pipe مینویسد. باقی قواعد خواندن و نوشتن، مانند حالت فرستنده است.

#### خروجي

با اجرای گیرنده، این بخش آماده برقراری ارتباط می شود و پیغام زیر را در خروجی چاپ می کند.

receiving host <RECEIVER\_PORT>: is running...

پس از بسته شدن ارتباط، گیرنده به کار خود پایان میدهد. پس از پایان یافتن اجرای گیرنده نیز پیغام زیر در خروجی STDOUT فرستنده چاپ شود.

receiving host <RECEIVER\_PORT>: is terminated.

### ۴.۴ میانجی

به طور کلی میانجی ، مسئولیت تاخیر انداختن یا دراپ کردن بسته ها و یا تغییر بسته ها را دارد. دو بخش میانجی در این تمرین استفاده شده است: یکی در مسیر رفت داده ها و دیگری در مسیر برگشت ACK ها. این دو میانجی، در واقع، دو مسیر یا لینک Half-duplex را شبیه سازی کرده اند.

### مسير رفت داده

در مسیر رفت، قسمت میانجی از فایل netforward\_data.pipe بسته را خوانده و در STDIN می پرسد که با آن چه کار کند. اگر «NUM» وارد شده بود (مثلا 55)، ابتدا به تعداد تعیین شده tick به فرستنده ارسال کرده (از طریق فایل s<NUM») بیس بسته مورد نظر را برای گیرنده می فرستد. (مانند بخشهای قبل، در فایل sender\_<SENDER\_PORT>\_time.pipe می نویسد) و اگر «NUM» وارد شده بود (مثلا ط5)، ابتدا به تعداد تعیین شده به فرستنده ارسال کرده و سپس بسته مورد نظر را plp می کند.

### مسير برگشت ACK

در مسیر برگشت، قسمت میانجی از فایل netbackward\_data.pipe بسته را خوانده و در STDIN می پرسد که با آن چهکار کند. اگر s وارد شده بود، بسته مورد نظر را برای فرستنده ارسال می کند. (در فایل sender\_<sender\_port>\_data.pipe مانند بخشهای قبل مینویسد) و اگر d وارد شده بود، بسته ACK مورد نظر را drop میکند.

نمونهای ساده از کد پایتون بخش میانی در اختیار شما قرار داده شده است. خواندن و نوشتن در فایلهای fifo برای باقی قسمتها، مشابه این قسمت است.

شما می توانید (باید) کد میانجی را مطابق با میلتان (برای تست تمامی حالتها و لاگ گرفتن) تغییر دهید. در انتها، این بخش از کد شما تصحیح نخواهد شد و تاثیری در نمره شما ندارد.

# ۵.۴ مثال اجرا

در نتیجه اگر فرض کنیم، فرستنده و گیرنده به ترتیب با پورتهای ۸۸۰۰ و ۹۴۶۴، قرار است فایلی با آدرس tmp/somefile.jpeg/

گیرنده:

./renew.sh

./receive 9464

فرستنده:

./sender 8800 9464 10 50 "/tmp/somefile.jpeg"

میانجی رفت:

./pipe.py netforward\_data.pipe receiver\_9464\_data.pipe sender\_8800\_time.pipe

میانجی برگشت:

./pipe.py netbackward\_data.pipe sender\_8800\_data.pipe

# ۵ سوال نظری

همانطور که در زیرقسمت ۲.۲ دیدید، نمودار حالت برای یک ارتباط TCP کشیده شده است. تمامی حالاتی که در برقراری و همچنین پایان یافتن ارتباط TCP ممکن است پیش آید را بررسی کرده و به ازای دریافت یا عدم دریافت بستههای کنترلی مربوط، توضیح دهید هر یک از میزبانها در چه شرایطی، در چه حالتی قرار میگیرند.

پاسخ این سوال را به فارسی در قالب Markdown به انتهای فایل theory.md مخزن git خود اضافه کنید.

# ۶ نکات پایانی

- این تمرین مانند تمرینهای گذشته در قالب git تحویل گرفته می شود. پوشه ی hw2 مربوط به این تمرین است. کدهای خود را در زیرپوشه codes قرار داده و فایلهای pipes نیز در زیرپوشه pipes بسازید.
- پیش از هر سری اجرا از پاک شدن تمامی فایلهای pipe. \* در اجراهای پیشین، اطمینان حاصل کنید. بدین منظور، هر سری renew.sh را اجرا کنید.
- فایلهای pipe. مربوط به فرستنده و گیرنده باید توسط خودشان در ابتدای اجرا ساخته و در انتهای اجرا پاک شوند. (همانطور که در مثال اجرا گفته شدهاست)
  - مى توانىد از زبانهاى يايتون، ++C/C و جاوا استفاده كنيد. ضمنا از كتابخانههاى بيشرفته حق استفاده نداريد.
- این تمرین با سیستم عاملهای Unix-based تصحیح می شود. در نتیجه دانشجویانی که سیستم عامل ویندوز دارند، موظفند تمرین خود را در ماشین مجازی ۲۸ لینوکس بزنند.
  - در این تمرین و سایر تمرینهای درس، با هرگونه تقلب شدیداً برخورد خواهدشد.
  - كد ها بايد توسط خود شما نوشته شوند و كپي كردن از منابع اينترنتي تقلب محسوب ميشود.
  - در صورت داشتن هرگونه سوال ابتدا كمي تحقيق كرده و سپس سوال خود را از راه piazza بپرسيد.
    - توصیه می شود که در کلاس های حل تمرین مربوط به این تمرین شرکت کنید.
    - تاخیر تا پنج روز بعد از موعد ارسال تمرین مجاز بوده و هر روز ٪۱۰ کسر نمره را شامل میشود.
    - به ازای هر روز ارسال زودتر از موعد تمرین، ۱۵ نمره اضافی دریافت میکنید. (حداکثر ۱۳۵٪)

موفق باشيد.		
		Virtual Machine YA